

**Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνήλθε στην έδρα της στις 29 Δεκεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαρία Μανδράκη Εισηγήτρια και Μαργαρίτα Κανάβα, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 20.11.2023 (ημερομηνία ανάρτησης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ) με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1867/21.11.2023 προδικαστική προσφυγή της εταιρείας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στη «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της εταιρείας «...» και δη κατά της με αριθμ. πρωτ. 1.3.1.2./3290/07.11.2023 απόφασης του ως άνω αναθέτοντος φορέα με θέμα: «Ματαίωση των υπ' αριθμ. «...» έως «...» Ανοικτών Διαγωνισμών ανάδειξης αναδόχου του έργου Παροχής Υπηρεσιών «...», αναφορικά με τη διακήρυξη ανοικτού διαγωνισμού με αριθμό «...», περί ανάδειξης αναδόχου του έργου παροχής υπηρεσιών «...», διάρκειας έξι (6) μηνών, συνολικού προϋπολογισμού 378.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24%, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή).

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στο «...», η οποία άσκησε την από 01.12.2023 (ημερομηνία ανάρτησης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ) παρέμβασή της, επί σκοπώ απόρριψης της προσφυγής και διατήρησης ισχύος της προσβαλλομένης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα,
σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ.

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

39/2017, ποσού 1.890,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...» και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, όπως προκύπτει από τα μηνύματα που έχουν αναρτηθεί μέσω του συνδέσμου «επικοινωνία» στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. (με α/α συστήματος «...»), η προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 361 παρ. 1 περ. α΄ του ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. α΄ του π.δ.39/2017. Επέκεινα, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκώς, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 7 του π.δ. 39/2017 και του άρθρου 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016, ασκεί την παρέμβαση της η ανωτέρω διαγωνιζόμενη εταιρεία, δεδομένου ότι επιδιώκει τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης περί ματαίωσης του επίμαχου διαγωνισμού. Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή, διά του με αριθμ. πρωτ. 8.1/751/04.12.2023 εγγράφου της, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκώς, διατυπώνει τις απόψεις της επί της εξεταζόμενης προσφυγής, αναρτώντας το σχετικό έγγραφο, στις 04.12.2023, στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ και η ώδε προσφεύγουσα παραδεκώς και εμπροθέσμως, υποβάλλει, μέσω του συνδέσμου «επικοινωνία» στον ηλεκτρονικό τόπο του προκείμενου διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, το υπόμνημά της.

3. Επειδή, «...» Διακήρυξη προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός, για την ανάδειξη αναδόχου του έργου παροχής υπηρεσιών «...» διάρκειας έξι (6) μηνών, εκτιμώμενης αξίας 378.000,00 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, με κριτήριο ανάθεσης τη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 22.11.2021 με Α.Δ.Α.Μ. «...» καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό «...». Στην εν λόγω διαγωνιστική διαδικασία υπέβαλαν τη προσφορά τους τρεις οικονομικοί φορείς, ήτοι η προσφεύγουσα εταιρεία, η παρεμβαίνουσα εταιρεία και η εταιρεία με την επωνυμία «...». Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών και των οικονομικών προσφορών τους έλαβε χώρα στις 13.12.2021. Στη συνέχεια με το από 15.12.2021 πρακτικό της η αρμόδια

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

επιτροπή του διαγωνισμού εισηγήθηκε την αποδοχή των προσφορών της προσφεύγουσας και της παρεμβαίνουσας, την απόρριψη της προσφοράς της έτερης ως άνω εταιρείας και την ανάδειξη της ώδε παρεμβαίνουσας εταιρείας ως προσωρινής ανάδοχου. Με την υπ' αριθμ. 1.1.2/2831/23.12.2021 απόφαση του αναθέτοντος φορέα, κατ' αποδοχήν των ανωτέρω πρακτικών της επιτροπής διαγωνισμού, εγκρίθηκε η ανάδειξη της ως άνω παρεμβαίνουσας ως προσωρινής αναδόχου της υπό ανάθεση σύμβασης. Στη συνέχεια εκλήθη η τελευταία να υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου, τα οποία η επιτροπή του διαγωνισμού αποσφράγισε στις 04.01.2022 και τα έκρινε πλήρη, διατυπώνοντας πρακτικό, διά του οποίου εισηγήθηκε την κατακύρωση των αποτελεσμάτων του με αρ. «...» ανοικτού διαγωνισμού και την ανάθεση της επίμαχης σύμβασης στην ώδε παρεμβαίνουσα εταιρεία. Κατόπιν τούτου και κατ' αποδοχήν του ως άνω πρακτικού, διά της με αριθμ. πρωτ. 1.1.2/2875/13.01.2022 απόφασης του, ο αναθέτων φορέας ενέκρινε την κατακύρωση του εν λόγω διαγωνισμού. Κατά της απόφασης αυτής προσέφυγε η ώδε προσφεύγουσα εταιρεία, διά της με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 151/27.1.2022 προδικαστικής προσφυγής της. Η ως άνω προσφυγή δε, έγινε εν μέρει δεκτή από την Αρχή, διά της με αρ. 433/2022 απόφασης της και ακυρώθηκε η ως άνω προσβαλλομένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα. Κατά της ανωτέρω απόφασης της Αρχής η ώδε προσφεύγουσα εταιρεία κατέθεσε την με ΑΚ631/2022 αίτηση ακύρωσης – αναστολής, ενώ κατά της ίδιας απόφασης και η παρεμβαίνουσα εταιρεία κατέθεσε την με ΑΚ573/2022 αίτηση ακύρωσης - αναστολής. Στη συνέχεια, στις 27.04.2022 ασκήθηκαν παρεμβάσεις από αμφότερες τις ως άνω εταιρείες. Η ώδε προσφεύγουσα εταιρεία δε, με την από 6.5.2022 αίτησή της ενώπιον της Επιτροπής του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 3900/2010 του ΣτΕ ζήτησε την εισαγωγή μίας αιτήσεως ακυρώσεως-αναστολής ενώπιον του ΣτΕ με τη διαδικασία της πρότυπης δίκης. Η ως άνω Επιτροπή έκρινε, με την υπ' αρ. 13/2022 πράξη της, ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 του ν. 3900/2010 και μία συγκεκριμένη αίτηση ακύρωσης αναστολής εισήχθη ενώπιον του ΣτΕ και εκδικάστηκε στις 10.8.2022. Επ' αυτής εκδόθηκε η με αρ. 1939/2022 απόφαση του ΣτΕ, η οποία παρέπεμψε την υπόθεση στην Ολομέλεια του ΣτΕ, που εκδίκασε τη συγκεκριμένη υπόθεση στις 13.01.2023

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

και επίκειται η έκδοση της σχετικής απόφασης. Στη συνέχεια ζητήθηκε από τις διαγωνιζόμενες εταιρείες, προσφεύγουσα και παρεμβαίνουσα, η παράταση ισχύος της προσφοράς τους καθώς και της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής που υπέβαλλαν στον διαγωνισμό για έξι μήνες από την ημερομηνία λήξης της ισχύος τους, ήτοι έως τις 03.12.2022, η οποία και χορηγήθηκε άμεσα. Στις 02.12.2022 δε, διά της με αριθμ. πρωτ. 1.3.1.2/3111/02.12.2022 απόφασης του αναθέτοντος φορέα ζητήθηκε, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, παράταση των υποβληθεισών στον επίμαχο διαγωνισμό προσφορών για έξι επιπλέον μήνες, η οποία και χορηγήθηκε. Τέλος, στις 07.11.2023, ο αναθέτων φορέας εξέδωσε την με αριθμ. πρωτ. 1.3.1.2/3290/07.11.2023 απόφαση περί ματαίωσης, σύμφωνα με την οποία εγκρίνεται η ματαίωση των με αριθμ. «...» έως «...» ανοικτών διαγωνισμών ανάδειξης αναδόχου του έργου παροχής υπηρεσιών «...», διάρκειας έξι (6) μηνών, κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 97 του ν. 4412/2016 και ειδικότερα για τους λόγους ότι: α) έχει λήξει η ισχύς των προσφορών και β) κατ' εφαρμογή των άρθρων 97 παρ. 5 σε συνδυασμό με το άρθρο 317 παρ. 2 περ. β' και δ' η ενδεχόμενη παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά την εταιρεία, επειδή σε μεταγενέστερη διαγωνιστική διαδικασία για παρόμοιο έργο η τιμή προσφοράς ανά ανθρωποισοδύναμο ήταν χαμηλότερη από αυτή που υποβλήθηκε στο εν λόγω διαγωνισμό και επομένως η εταιρεία μπορεί να εκτελέσει το έργο αυτό με χαμηλότερο κόστος. Προσέτι, μετ' εννόμου συμφέροντος, στρέφεται η προσφεύγουσα κατά της ανωτέρω απόφασης, δοθέντος ότι υπέβαλε τη προσφορά της στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, η οποία και έγινε αποδεκτή από τον αναθέτοντα φορέα, ούσα δεύτερη στη σειρά μειοδοσίας, ευλόγως προσδοκά την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης, καθώς η σχετική ασκηθείσα προδικαστική προσφυγή της έχει γίνει εν μέρει δεκτή από την Αρχή, επιπλέον επίκειται η έκδοση της απόφασης της Ολομέλειας του ΣτΕ επί πιλοτικής δίκης, ύστερα από την με αρ. 1939/2023 απόφαση του ΣτΕ και επομένως υφίσταται βλάβη από την προσβαλλόμενη απόφαση του αναθέτοντος φορέα περί ματαίωσης αυτής.

4. Επειδή, πιο συγκεκριμένα, στη προσβαλλόμενη απόφαση διατυπώνονται τα εξής: «Το Συμβούλιο Διεύθυνσης της «...» με Αριθμ. ΓΕΜΗ:

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

...., κατά την 1160/06.11.2023 (θέμα 7ο) συνεδρίασή του, αφού έλαβε υπόψη την 4017/03.11.2023 εισήγηση της Διεύθυνσης Προμηθειών, τη σχετική εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου, καθώς και τις απόψεις των Μελών του, **αποφάσισε** Τη ματαίωση των υπ ' αριθμ. «...» έως «...» Ανοικτών Διαγωνισμών ανάδειξης αναδόχου του έργου Παροχής Υπηρεσιών «...», διάρκειας έξι (6) μηνών σύμφωνα με το άρθρο 317 του ν.4412/2016 παρ.2 περ. σε συνδυασμό με το άρθρο 97 του ν.4412/2016 παρ.4 για τους λόγους ότι: α) έχει λήξει η ισχύς των προσφορών και β) κατ' εφαρμογή των άρθρων 97 παρ.5 σε συνδυασμό με το άρθρο 317 παρ.2 περ. β' και δ' η ενδεχόμενη παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά την εταιρεία επειδή σε μεταγενέστερη διαγωνιστική διαδικασία για παρόμοιο έργο η τιμή προσφοράς ανά ανθρωποισοδύναμο ήταν χαμηλότερη από αυτή που υποβλήθηκε στο εν λόγω διαγωνισμό και επομένως η εταιρεία μπορεί να εκτελέσει το έργο αυτό με χαμηλότερο κόστος.» Η ώδε προσφεύγουσα διά της ασκηθείσας προσφυγής της στρέφεται κατά της εν λόγω απόφασης της «...» περί ματαίωσης της υπόψη διαγωνιστικής διαδικασίας, ισχυριζόμενη ότι η εν λόγω απόφαση, με την επίκληση της λήξης της ισχύος των υποβληθεισών προσφορών και μάλιστα ως αποτέλεσμα της άσκησης του δικαιώματος δικαστικής προστασίας, είναι εσφαλμένη και παράνομη. Επιπλέον υποστηρίζει η ώδε προσφεύγουσα ότι είναι εσφαλμένη και παράνομη η προσβαλλόμενη απόφαση διότι η ματαίωση του διαγωνισμού είναι δυναμική, απαιτείται δε ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα κατόπιν γνώμης του αρμόδιου οργάνου, η οποία εν προκειμένω δεν υφίσταται. Επιπροσθέτως, κατά τα ιστορούμενα στη προσφυγή, η εν λόγω απόφαση δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, είναι αόριστη και εσφαλμένη, ειδικότερα δε, δεν επαρκεί η επίκληση των άρθρων 97 παρ. 5 και 317 παρ. 2 περ. β' και περ. δ' του ν. 4412/2016 και η διατύπωση σε αυτή ότι η παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά τον αναθέτοντα φορέα. Τέλος, ισχυρίζεται η ώδε προσφεύγουσα ότι είναι παράνομη η προσβαλλόμενη απόφαση περί ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας λόγω της παράβασης ουσιώδους τύπου όπως προβλέπεται κατά το άρθρο 3.5. της οικείας διακήρυξης και τις διατάξεις του άρθρου 317 του ν. 4412/2016, καθώς

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

ελλείπει εν προκειμένω η νόμιμη αιτιολογία αλλά και λόγω παράβασης των γενικών αρχών που διέπουν τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων.

5. Επειδή, στην υπόψη διακήρυξη, που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και δεσμεύει αμφίδρομα τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και όλους όσοι συμμετέχουν ανεπιφύλακτα σε αυτόν (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 15/2021, 241/2020) προβλέπονται τα εξής: «1.3 Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης 1.3.1 Αντικείμενο της σύμβασης Αντικείμενο της σύμβασης είναι το έργο παροχής υπηρεσιών «...», για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και του οποίου οι όροι διαχείρισης και το αντίστοιχο τίμημα αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας. [...] 2.4.5 Χρόνος ισχύος των προσφορών Οι υποβαλλόμενες προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα έξι (6) μηνών από την επόμενη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών του διαγωνισμού. Προσφορά η οποία ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από τον ανωτέρω προβλεπόμενο απορρίπτεται. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται εγγράφως, εφόσον τούτο ζητηθεί από τον αναθέτοντα φορέα, πριν από τη λήξη της, με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 302 παρ. 1α του ν. 4412/2016 και την παράγραφο 2.2.2. της παρούσας, κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια. Σε περίπτωση αιτήματος του αναθέτοντος φορέα για παράταση της ισχύος της προσφοράς, για τους οικονομικούς φορείς, που αποδέχτηκαν την παράταση, πριν τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν ο αναθέτων φορέας κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά και την εγγύηση συμμετοχής τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Σε

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

περίπτωση που λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, ο αναθέτων φορέας δύναται με αιτιολογημένη απόφασή του, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία είτε να παρατείνουν την προσφορά τους. [...] 3.5 Ματαιώση Διαδικασίας Ο αναθέτων φορέας ματαιώνει ή δύναται να ματαιώσει εν όλω ή εν μέρει, αιτιολογημένα, τη διαδικασία ανάθεσης, για τους λόγους και υπό τους όρους του άρθρου 106 του ν. 4412/2016, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής του Διαγωνισμού. Επίσης, αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, μπορεί, μετά από γνώμη της ως άνω Επιτροπής, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψη της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. Ειδικότερα, ο αναθέτων φορέας ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης όταν αυτή αποβεί άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών, καθώς και στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 316, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. Επίσης μπορεί να ματαιώσει τη διαδικασία: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, εκτός εάν μπορεί να θεραπεύσει το σφάλμα ή την παράλειψη σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 317, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών, στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Επιπλέον αυτών, τα «...», δεδομένου ότι βρίσκονται σε φάση ψηφιακού μετασχηματισμού και αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών και του δικτύου τους, διατηρούν το δικαίωμα να διακόψουν την διαγωνιστική διαδικασία σε όποιο στάδιό της κρίνουν ότι είναι αναγκαίο.»

6. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει τον Διαγωνισμό και δεσμεύει

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΣΤΕ 3703/2010, ΣΤΕ 53/2011, ΕΣ Πράξεις Τμήματος VI 78/2007, 19/2005, 31/2003 κ.λπ.), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση ουσιωδών διατάξεων της Διακήρυξης οδηγεί σε ακυρότητα των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες εγκρίνονται οι επιμέρους φάσεις της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα του Διαγωνισμού (ΣΤΕ 2772/1986, 3670/1992, 2137/1993). Αντιστοίχως, η παράβαση τέτοιων διατάξεων της Διακήρυξης από τους διαγωνιζόμενους, καθιστά απαράδεκτες τις υποβληθείσες προσφορές τους. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της Διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής, αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (ΔΕΕ, Απόφαση της 18.10.2001, Υπόθεση C19/00 Siac Construcrtion Ltd, σκέψεις 34 και 44· ΔΕΕ, Απόφαση της 25.04.1996, Υπόθεση C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54). Σημειωτέον ότι εκ των όρων του άρθρου 3.5 της υπόψη διακήρυξης περί ματαίωσης της διαδικασίας σαφώς προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι υφίσταται νόμιμος λόγος ματαίωσης όταν συντρέχουν σωρευτικώς αφενός η επέλευση ουσιώδους μεταβολής των οικονομικών και τεχνικών παραμέτρων που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης και αφετέρου η απώλεια του ενδιαφέροντος του αναθέτοντος φορέα για την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης και δη οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συνδέονται αιτιωδώς. Επίσης, δεν αρκεί η όποια μεταγενέστερη μεταβολή των αντιλήψεων της αναθέτουσας αρχής, ως προς την αναγκαιότητα υλοποίησης του συμβατικού αντικειμένου, για να θεμελιώσει νόμιμο λόγο ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας αλλά αυτή η μεταβολή είναι επιτρεπτή μόνον όταν ερείδεται σε ουσιώδη εξ αντικειμένου τροποποίηση των οικονομικών ή τεχνικών δεδομένων που είχαν ληφθεί υπόψη από την αναθέτουσα αρχή για τη διαμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου της διαγωνιστικής διαδικασίας και η οποία αλλαγή επήλθε προφανώς μετά την έναρξη του διαγωνισμού και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να προβλεφθεί από την αναθέτουσα αρχή με δέουσα επιμέλεια ώστε να καλυφθεί από τους υφιστάμενους όρους του διαγωνισμού. (Βλ. αρ. 1844/2023 απόφαση της Αρχής).

7. Επειδή, περαιτέρω, στις διατάξεις του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, με τίτλο «Χρόνος ισχύος προσφορών», όπως τροποποιήθηκε με το

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

ν.4782/2021 και ισχύει εν προκειμένω, προβλέπεται ότι: «1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως μη κανονική. 2. Σε περίπτωση αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για παράταση της ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την παράταση, πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. 3. [...] 4. Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από την επόμενη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών. 5. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους». Στο άρθρο 317 του ν. 4412/2016 με τίτλο «Ματαίωση διαδικασίας», όπως τροποποιήθηκε με το ν.4782/2021 και ισχύει εν προκειμένω, ορίζεται ότι: «1. Ο αναθέτων φορέας με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης: α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή β) στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 316 περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. 2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι, που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης, άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97 περί χρόνου ισχύος προσφορών, στ) για τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές, για άλλους λόγους δημοσίου συμφέροντος. 3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, ο αναθέτων φορέας μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμα της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. 4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, ο αναθέτων φορέας ακυρώνει τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, εφόσον οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών. 5. Ο αναθέτων φορέας διατηρεί επίσης το δικαίωμα να αποφασίσει, παράλληλα με την ακύρωση ή τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, εφόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων 266 και 269. 6. Ειδικά για την περ. δ'

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

της παρ. 2 για τη ματαίωση απαιτείται ειδική αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου. 7. ...»

8. Επειδή, από τις διαληφθείσες στη προηγούμενη σκέψη διατάξεις συνάγεται ότι επιτρέπεται να ματαιωθεί τόσο η διαδικασία της σύναψης σύμβασης για τους περιοριστικά αναφερόμενους στην παρ. 1 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 λόγους, όσο και η διαδικασία της ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, για τους περιοριστικά αναφερόμενους στην παρ. 2 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 λόγους, κατόπιν ειδικής προς τούτο αιτιολογημένης απόφασης του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ενώ, ρητώς ορίζεται ότι στην περίπτωση του εδ. δ' ήτοι, στην περίπτωση που η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, για τη ματαίωση απαιτείται ειδική αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου. Προσέτι, η δυνατότητα εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 περί ματαίωσης του διαγωνισμού, ανάγεται στη διακριτική ευχέρεια του αναθέτοντος φορέα, ο οποίος συνεκτιμώντας τις ειδικώς εκείνες συντρέχουσες περιστάσεις που αιτιολογούν τη ματαίωση, δύναται να προβεί αιτιολογημένα στην ενέργεια αυτήν. Συνεπώς, η κατά τα ανωτέρω ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας απαιτεί ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατ' εφαρμογή των προρρηθισών διατάξεων του ν. 4412/2016 καθώς και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας αναφορικά με την υποχρέωση αιτιολόγησης των διοικητικών πράξεων. Η ειδική δε αυτή αιτιολογία της απόφασης ματαίωσης είναι απαραίτητη, προκειμένου να δύναται να υποβληθεί η εκτελεστή πράξη του αναθέτοντος φορέα σε αποτελεσματικό προδικαστικό έλεγχο ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ, τελικώς, δε, ενώπιον του αρμοδίου ακυρωτικού Δικαστηρίου, κατά το άρθρο 372 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016.

9. Επειδή, από την επισκόπηση των στοιχείων της προκείμενης υπόθεσης σε συνδυασμό με τις εφαρμοστέες διατάξεις του οικείου κανονιστικού και νομοθετικού πλαισίου, ως έχουν παρατεθεί στις αμέσως προηγούμενες σκέψεις, συνάγεται καταρχάς ότι ο αναθέτων φορέας διά της προσβαλλομένης εν προκειμένω απόφασης του προέβη στη ματαίωση της υπόψη διαγωνιστικής διαδικασίας που είχε προκηρύξει συγκεκριμένα διά της

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

με αρ. «...» διακήρυξης του, ερείδοντας την αιτιολογία της εν λόγω απόφασης στη λήξη ισχύος των υποβληθεισών προσφορών, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, που, ως προκύπτει από το ιστορικό της υπόθεσης, είχε ήδη λάβει χώρα από τις 02.06.2023, καθώς και κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 περ. β' και δ' του άρθρου 317 του ν. 4412/2016. Ως δε παρατίθεται στη σκέψη 7 της παρούσας, η περίπτωση β' του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 προβλέπει τη σχετική δυνατότητα, όταν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι, που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης, άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα, ενώ στην περίπτωση δ' του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 ορίζεται συναφώς, ήτοι σχετικά με τη δυνατότητα ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας από τον αναθέτοντα φορέα, η περίπτωση που η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη. Σημειωτέον ότι στην περίπτωση αυτή, επιτάσσεται από τον νόμο, σύμφωνα ειδικότερα με την παρ. 6 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 ότι: «Ειδικά για την περ. δ' της παρ. 2 για τη ματαίωση απαιτείται ειδική αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου». Στην προκείμενη υπόθεση και από την επισκόπηση ιδίως του περιεχομένου του πρακτικού της επιτροπής του διαγωνισμού σχετικά με την εισήγηση περί ματαίωσης αυτού, εμφανίζεται ότι διατυπώνεται σε αυτό ότι οι προσφερθείσες στον «...» ανοικτό διαγωνισμό προσφορές είναι υψηλότερες από αυτές που προσφέρθηκαν για παρόμοιο έργο σε μεταγενέστερο διαγωνισμό. Και εν συνεχεία διατυπώνεται σε αυτό ότι, κατ' εφαρμογή των άρθρων 97 παρ.5 σε συνδυασμό με το άρθρο 317 παρ.2 περ. β' και δ' η ενδεχόμενη παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά την εταιρεία επειδή σε μεταγενέστερη διαγωνιστική διαδικασία για παρόμοιο έργο η τιμή προσφοράς ανά ανθρωποισοδύναμο ήταν χαμηλότερη από αυτή που υποβλήθηκε στο εν λόγω διαγωνισμό και επομένως η εταιρεία μπορεί να εκτελέσει το έργο αυτό με χαμηλότερο κόστος. Πιο συγκεκριμένα, στο εν λόγω πρακτικό διατυπώνονται τα εξής: «Γ. ΕΞΕΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Η Επιτροπή την 03.11.2023, σε συνεδρίαση, διαπίστωσε τα παρακάτω: - Η ισχύς των προσφορών στον «...» Ανοικτό Διαγωνισμό έληξε στις 06.06.2023 και αυτές δεν παρατάθηκαν. -Σύμφωνα με τις τιμές προσφορών που δόθηκαν

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

στον «...» Ανοικτό Διαγωνισμό ο μηνιαίος μισθός ανά ανθρωποισοδύναμο ανερχόταν για την μεν εταιρεία «...» στα 1191,00€ ενώ για την εταιρεία «...» στα 1255,00€. Εάν στις τιμές αυτές προστεθούν οι αυξήσεις που δόθηκαν στον κατώτατο μισθό ήτοι 2% από 01.01.2022, 7,54% από 01/05/2022 και 9,4% από 01.04.2023, συνολική αύξηση 18,94% οι τιμές διαμορφώνονται σε 1416,58€ και 1492,70€ αντιστοίχως για τις δύο εταιρείες. - Ενδεικτικά αναφερόμενοι στις προσφορές που υποβλήθηκαν σε παρόμοιο μεταγενέστερο έργο και συγκεκριμένα τον «...» Ανοικτό Διαγωνισμό ανάδειξης αναδόχου παροχής υπηρεσιών «...», διάρκειας έξι (6) μηνών οι τιμές που προσφέρθηκαν έχουν ως εξής «...» 1278,00€ «...» 1329,00€ και «...» 1282,00€. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στον εν λόγω διαγωνισμό υποβλήθηκαν οι υψηλότερες προσφορές μεταξύ έντεκα (11) συναφών διαγωνισμών που διενεργήθηκαν εντός του τρέχοντος έτους 2023 από την «...». Αν στις τιμές αυτές εφαρμοσθεί η τελευταία αναπροσαρμογή του κατώτατου μισθού σε ποσοστό 9,4% από 01.04.2023 που δεν είχε ληφθεί υπόψη κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών αυτές διαμορφώνονται σε 1398,13 για την «...» σε 1453,93€ για την «...» και 1402,51€ για την «...». Επιπλέον, ως προκύπτει από τη συμπληρωματική αιτιολογία του αναθέτοντος φορέα, ως αυτή αποτυπώνεται στο έγγραφο των απόψεων του, προέβη στη προσβαλλομένη απόφαση για δύο συγκεκριμένους λόγους, τη λήξη ισχύος των προσφορών καθώς και το γεγονός ότι η ενδεχόμενη παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά την εταιρεία, οι οποίοι λόγοι λειτουργούν εν προκειμένω συνδυαστικά και αλληλοσυμπληρώνουν ο ένας τον άλλο. Σημειωτέον ότι, ως γίνεται δεκτό (Βλ. ΔιοικΕφΑθ 253/2023), στην έννοια της συμπληρωματικής αιτιολογίας, την οποία δύναται να εκφέρει η αναθέτουσα αρχή με τις κατ' άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016 απόψεις της, περιλαμβάνεται και η γνησίως συμπληρωματική τοιαύτη, με την οποία, δεν ενισχύεται απλώς η αρχική αιτιολογία με νέους ισχυρισμούς ή αποδεικτικά στοιχεία αλλά προστίθεται νέα, αυτοτελής νομική και πραγματική αιτιολογική βάση. Περαιτέρω, υποστηρίζει ο αναθέτων φορέας στο έγγραφο των απόψεων του, ως αρμοδίως τούτο έχει εκδοθεί, ότι εν προκειμένω δεν εφαρμόστηκαν για την ματαίωση του διαγωνισμού οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 97 του ν. 4412/2016

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

αλλά η παρ. 5 αυτού, που ρυθμίζει ειδικώς το θέμα της εκ του νόμου ματαίωσης του διαγωνισμού λόγω παρόδου του ανώτατου χρονικού σημείου ισχύος των προσφορών, στο οποίο ρητώς ορίζεται ότι σε περίπτωση λήξης της προσφοράς και της ισόχρονης παράτασης αυτής απαιτείται αιτιολογημένη απόφαση με την οποία να τεκμηριώνεται ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, επομένως κατά τους ισχυρισμούς του αναθέτοντος φορέα, ειδική αιτιολόγηση απαιτείται μόνο για τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας, αν και έχει λήξει η ισχύς των προσφορών και όχι για τη ματαίωσή της. Συναφώς υποστηρίζει ο αναθέτων φορέας στο έγγραφο των απόψεων του ότι στο άρθρο 2.4.5 της οικείας διακήρυξης αναφέρεται ρητά ότι μετά τη λήξη του ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, στην προκειμένη περίπτωση δε η διαγωνιστική διαδικασία ματαιώθηκε διά της προσβαλλομένης, διότι είχε παρέλθει όχι μόνο το αρχικώς ορισθέν διάστημα ισχύος των προσφορών αλλά και το υπέρτατο χρονικό διάστημα παράτασης ισχύος αυτών, που ορίζει ο ν. 4412/2016, ήτοι το επιπλέον χρονικό διάστημα των 6 μηνών. Επιπλέον δε, εκτός αυτού ζητήθηκε κι άλλη εξάμηνη παράταση για λόγους δημοσίου συμφέροντος, η οποία εντούτοις έχει λήξει εδώ και ένα εξάμηνο. Επισημαίνει σχετικώς ο αναθέτων φορέας ότι έχουν ήδη παρέλθει δύο έτη από την υποβολή των προσφορών και η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί στο άμεσο μέλλον, καθώς αναμένεται η έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια του ΣΤΕ και στη συνέχεια η εκδίκαση και έκδοση απόφασης επί των σχετικών αιτήσεων ακυρώσεως από το Διοικητικό Εφετείο. Εντούτοις, ως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα διά του πρώτου λόγου της προσφυγής της, η ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας, στην περίπτωση λήξης της ισχύος των προσφορών, των συμμετεχόντων στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικών φορέων, είναι δυνητική και τούτο διότι δεν υφίσταται κατ' ουσία λήξη της ισχύος των προσφορών των διαγωνιζομένων οικονομικών φορέων, πριν από τη ματαίωση της οικείας διαγωνιστικής διαδικασίας, βάσει ειδικώς αιτιολογημένης απόφασης του αναθέτοντος φορέα και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου οργάνου. Ισχυρίζεται δε τα ανωτέρω βασίμως η προσφεύγουσα διότι, ως ρητώς προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων του

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

άρθρου 317 του ν. 4412/2016, η ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97 περί χρόνου ισχύος προσφορών, ως δε έχει κριθεί, η λήξη ισχύος των προσφορών κατά το άρθρο 97 παρ. 4 του ν. 4412/2016 περιλαμβάνεται στους δυνητικούς λόγους ματαιώσεως της διαδικασίας αναθέσεως, οι οποίοι απαριθμούνται στο άρθρο 317 παρ. 2 του ν. 4412/2016 (βλ. ΕΑ ΣτΕ 63/2020, ΣτΕ 2384/2020). Επιπλέον και ο ίδιος ο αναθέτων φορέας, στο έγγραφο των απόψεων του διατυπώνει ότι η διαγωνιστική διαδικασία ματαιώθηκε στα πλαίσια άσκησης της διακριτικής ευχέρειας, όπερ σημαίνει ότι ναι μεν είχε τη δυνατότητα να προβεί στη ματαίωση του διαγωνισμού, αιτιολογώντας ωστόσο νομίμως, σαφώς και επαρκώς την απόφαση ταύτη, η οποία άλλωστε, κατά τούτο προσβάλλεται από τη προσφεύγουσα. Εν προκειμένω και ως συνάγεται από το ιστορικό της υπόθεσης, στην υπό κρίση περίπτωση έχουν ήδη αποσφραγιστεί οι οικονομικές προσφορές, έχει δηλαδή αναπτυχθεί πλήρως ο ανταγωνισμός, επίκειται δε η έκδοση της αναμενόμενης απόφασης επί της πρότυπης δίκης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, συνεπώς βασίμως δύναται να υποστηριχθεί ότι η ματαιωθείσα διά της προσβαλλομένης διαγωνιστική διαδικασία αφορά σε διαγωνισμό υπό εξέλιξη και μάλιστα «ώριμο» ως προς την ανάδειξη αναδόχου, συνακολούθως και ως γίνεται δεκτό, δεν ενέχει υποχρέωση ο αναθέτων φορέας, ως αβασίμως ισχυρίζεται στο έγγραφο των απόψεων του και δη κατά δέσμια αρμοδιότητα αυτού, να ματαιώσει τη διαγωνιστική διαδικασία καθόσον δεν ματαιώνεται υποχρεωτικώς από την Διοίκηση, με την έκδοση της σχετικής διαπιστωτικής πράξεως, εκ μόνου του λόγου της παρόδου του κατά παράταση ανωτάτου χρόνου ισχύος των προσφορών των διαγωνιζομένων. Και τούτο ειδικότερα διότι, κατά τη λήξη του ανωτάτου χρονικού ορίου, περί παράτασης ισχύος των υποβληθεισών προσφορών, η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία ευρίσκετο σε σημείο κατά το οποίο, μετά την αποσφράγιση των φακέλων των οικονομικών προσφορών, προκύπτει ο αναδεικνυόμενος ανάδοχος, ως μειοδότης ή ως έχων υποβάλλει την πλέον συμφέρουσα προσφορά, συμφώνως προς το προβλεπόμενο από

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

την διακήρυξη του διαγωνισμού κριτήριο κατακυρώσεώς του. (Βλ. ΣΤΕ ΟΛ 1189/2009).

10. Επειδή, σε συνέχεια της προηγούμενης σκέψης, από την γραμματική ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 97 και 317 του ν. 4412/2016 σε συνδυαστική εφαρμογή με την σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο αρχή του έμμεσου αποτελέσματος, βασίμως δύναται να υποστηριχθεί ότι καθόσον η λήξη ισχύος των προσφορών κατά το άρθρο 97 παρ. 4 του ν. 4412/2016 αποτελεί δυνητικό λόγο ματαιώσεως, ο αναθέτων φορέας δεν υποχρεούται να προβεί σε ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας λόγω λήξης της ισχύος των προσφορών των διαγωνιζομένων και δη, κατά τη διάρκεια της άσκησης του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Και τούτο διότι, στην αντίθετη εκδοχή, η εν λόγω απόφαση περί ματαίωσης θα οδηγούσε σε ανεπίτρεπτο περιορισμό και εν δυνάμει σε απώλεια του προστατευόμενου από το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο και την ΕΣΔΑ, δικαιώματος πρόσβασης σε αποτελεσματική δικαστική προστασία. Εξάλλου, όπως έχει κριθεί, και μετά την πάροδο του χρονικού αυτού ορίου, ήτοι της ισχύος των προσφορών, και, πάντως, εντός ευλόγου, κατά τις περιστάσεις, χρόνου, η Διοίκηση έχει τη δυνατότητα, εκτιμώντας ειδικότερα ότι η προσφορά του αναδεικνυομένου αναδόχου εξακολουθεί να είναι συμφέρουσα, να ζητήσει από τον εν λόγω ανάδοχο να δηλώσει αν, παρά τη λήξη της κατά παράταση ισχύος της προσφοράς του για χρόνο διπλάσιο του αρχικώς προβλεπόμενου από τη διακήρυξη, αποδέχεται να εξακολουθεί να δεσμεύεται από αυτήν προς ανάθεση της προμήθειας. Στην περίπτωση δε αυτή, ήτοι της συναιδέσεως του αναδεικνυομένου αναδόχου, η Διοίκηση νομίμως προβαίνει στην υπέρ αυτού κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού και μετά την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος, χωρίς να προκαλείται εξ αυτού του λόγου ακυρότητα των εφεξής εκδιδομένων πράξεων. Αντιθέτως, σε περίπτωση που ο αναδεικνυόμενος ανάδοχος δηλώσει στη Διοίκηση ότι, μετά την πάροδο του κατά νόμον ανωτάτου χρονικού ορίου ισχύος της προσφοράς του, δεν συναινεί να εξακολουθεί να δεσμεύεται από αυτήν, η Διοίκηση προβαίνει υποχρεωτικώς στην ματαίωση του διαγωνισμού. Κατά τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται εκ παραλλήλου το δημόσιο συμφέρον και το συμφέρον των διαγωνιζομένων οικονομικών φορέων, οι οποίοι, αφού διαγωνίσθηκαν υπό

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

συνθήκες αναπτυχθέντος υγιούς ανταγωνισμού, διαφάνειας και ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ τους, δεν θίγονται στο τελευταίο πλέον στάδιο αυτού από την κατακύρωση του αποτελέσματος στον αναδεικνυόμενο μεταξύ αυτών ανάδοχο, ούτε, άλλωστε, ωφελούνται αμέσως από τη ματαίωση του διαγωνισμού για μόνον λόγο ότι έχει λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών τους. Η εκ παραλλήλου σύμμετρη ικανοποίηση του δημοσίου συμφέροντος καθώς και του συμφέροντος των διαγωνιζομένων καθίσταται αναγκαία στις περιπτώσεις κυρίως εκείνες που η λήξη του κατά παράταση ανωτάτου χρόνου ισχύος των υποβληθεισών προσφορών οφείλεται σε άσκηση, εκ μέρους ενός ή περισσότερων διαγωνιζομένων, του δικαιώματός τους προς παροχή προσωρινής ή οριστικής δικαστικής προστασίας, σε οποιοδήποτε προηγούμενο στάδιο του διαγωνισμού. Εξάλλου, δια της τριαύτης κατακυρώσεως, που δύναται να χωρήσει εξαιρετικώς υπό τις εκτεθείσες προϋποθέσεις, αποτρέπεται η απώλεια χρόνου που απαιτείται για την διενέργεια νέου, επαναληπτικού διαγωνισμού προς προμήθεια των αυτών ειδών (προσδιοριζομένων βάσει των τεχνικών και λοιπών προδιαγραφών της διακηρύξεως), ιδίως δε αυτών που είναι αναγκαία για την κάλυψη διαρκών αναγκών λειτουργίας της Διοικήσεως, σε τιμές πιθανόν αυξημένες λόγω του διαδραμόντος χρόνου και, πάντως, άδηλης εκβάσεως, ενόψει πιθανής ασκήσεως των προαναφερθέντων δικαιωμάτων για παροχή έννομης προστασίας (Βλ. ΣτΕ 1189/2009). Υπό αυτά τα δεδομένα, οι προβαλλόμενοι διά του πρώτου και του δεύτερου λόγου της προσφυγής ισχυρισμοί της ώδε προσφεύγουσας πρέπει να γίνουν δεκτοί ως βάσιμοι, αντιθέτως τα όσα προβάλλει ο αναθέτων φορέας διά της συμπληρωματικής του αιτιολογίας, ήτοι ειδικότερα ότι η ματαίωση του διαγωνισμού ήταν υποχρεωτική, διότι η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία έχει χρονικά υπερβεί κάθε χρονικό όριο της διακήρυξης και του νόμου, χωρίς ακόμα να έχει καταλήξει σε μειοδότη καθώς και ότι ειδική αιτιολόγηση δεν απαιτείται για την έκδοση απόφαση ματαίωσης λόγω της παρέλευσης του προβλεπόμενου χρονικού ορίου κατά τις διατάξεις του άρθρου 97 παρ. 5 του ν. 4412/2016, αλλά μόνο για την απόφαση συνέχισης της διαγωνιστικής διαδικασίας λόγω δημοσίου συμφέροντος πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Και τούτο ειδικότερα διότι, ακόμη και υπό την παραδοχή ότι η λήξη ισχύος των προσφορών αποτελεί κατά το νόμο

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

λόγο ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας, βάσει συγκεκριμένα των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, τούτο δεν αναιρεί την επίσης εκ του νόμου υποχρέωση, βάσει των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016, η απόφαση αυτή -της ματαίωσης- να λαμβάνει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από τη γνώμη του αρμόδιου οργάνου. Για αυτό, άλλωστε, στις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 97 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ρητώς ότι μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός εάν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους και η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους ενώ αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς (βλ. περί αιτιολογίας της προσβαλλομένης Τ-461/08, της 20.09.2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, ECLI:EU:T:2011:494, σκ. 108, 122).

11. Επειδή, έτι περαιτέρω, από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι ο αναθέτων φορέας προέβη σε ματαίωση της επίμαχης διαγωνιστικής διαδικασίας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 περ. β' και δ' του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 διότι «η ενδεχόμενη παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά την εταιρεία επειδή σε μεταγενέστερη διαγωνιστική διαδικασία για παρόμοιο έργο η τιμή προσφοράς ανά ανθρωποισοδύναμο ήταν χαμηλότερη από αυτή που υποβλήθηκε στο εν λόγω διαγωνισμό και επομένως η εταιρεία μπορεί να εκτελέσει το έργο αυτό με χαμηλότερο κόστος». Επιπλέον, στο σχετικό πρακτικό της επιτροπής διατυπώνεται: «Γ. ΕΞΕΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Η Επιτροπή την 03.11.2023, σε συνεδρίαση, διαπίστωσε τα παρακάτω: - Η ισχύς των προσφορών στον «...» Ανοικτό Διαγωνισμό έληξε στις 03.06.2023 και αυτές δεν παρατάθηκαν. - Σύμφωνα με τις τιμές προσφορών που δόθηκαν στον «...» Ανοικτό Διαγωνισμό ο μηνιαίος μισθός ανά ανθρωποισοδύναμο ανερχόταν για την μεν εταιρεία «...» στα 1191,00€

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

ενώ για την εταιρεία «...» στα 1255,00€. Εάν στις τιμές αυτές προστεθούν οι αυξήσεις που δόθηκαν στον κατώτατο μισθό ήτοι 2% από 01.01.2022, 7,54% από 01/05/2022 και 9,4% από 01.04.2023, συνολική αύξηση 18,94% οι τιμές διαμορφώνονται σε 1416,58€ και 1492,70€ αντιστοίχως για τις δύο εταιρείες. - Ενδεικτικά αναφερόμενοι στις προσφορές που υποβλήθηκαν σε παρόμοιο μεταγενέστερο έργο και συγκεκριμένα τον «...» Ανοικτό Διαγωνισμό ανάδειξης αναδόχου παροχής υπηρεσιών «...», διάρκειας έξι (6) μηνών οι τιμές που προσφέρθηκαν έχουν ως εξής «...» 1278,00€ «...» 1329,00€ και «...» 1282,00€. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στον εν λόγω διαγωνισμό υποβλήθηκαν οι υψηλότερες προσφορές μεταξύ έντεκα (11) συναφών διαγωνισμών που διενεργήθηκαν εντός του τρέχοντος έτους 2023 από την «...». Αν στις τιμές αυτές εφαρμοσθεί η τελευταία αναπροσαρμογή του κατώτατου μισθού σε ποσοστό 9,4% από 01.04.2023 που δεν είχε ληφθεί υπόψη κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών αυτές διαμορφώνονται σε 1398,13 για την «...» σε 1453,93€ για την «...» και 1402,51€ για την «...». Επομένως προκύπτει ότι οι προσφερθείσες στον «...» Ανοικτό διαγωνισμό προσφορές είναι υψηλότερες από αυτές που προσφέρθηκαν για παρόμοιο έργο σε μεταγενέστερο. Διαγωνισμό. Κατόπιν αυτών η Επιτροπή συμφώνησε ομόφωνα να προτείνει, όπως κατωτέρω στο κεφάλαιο Δ' του παρόντος αναφέρεται, τη ματαίωση του «...» Ανοικτού Διαγωνισμού ανάδειξης αναδόχου του έργου ... σύμφωνα με το άρθρο 317 του ν.4412/2016 παρ. 2 περ. σε συνδυασμό με το άρθρο 97 του ν.4412/2016 παρ.4 για τους λόγους ότι: α) έχει λήξει η ισχύς των προσφορών και β) κατ' εφαρμογή των άρθρων 97 παρ.5 σε συνδυασμό με το άρθρο 317 παρ.2 περ. β' και δ' η ενδεχόμενη παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά την εταιρεία επειδή σε μεταγενέστερη διαγωνιστική διαδικασία για παρόμοιο έργο η τιμή προσφοράς ανά ανθρωποισοδύναμο ήταν χαμηλότερη από αυτή που υποβλήθηκε στο εν λόγω διαγωνισμό και επομένως η εταιρεία μπορεί να εκτελέσει το έργο αυτό με χαμηλότερο κόστος.» Με τον τρίτο λόγο της προσφυγής της υποστηρίζει η ώδε προσφεύγουσα ότι αορίστως αναφέρεται ο αναθέτων φορέας σε έτερη διαγωνιστική διαδικασία, ως έρεισμα της αιτιολογίας ματαίωσης του επίμαχου διαγωνισμού, στην οποία υφίστατο χαμηλότερη τιμή, καθώς δεν αναφέρει στοιχεία της εν λόγω διαγωνιστικής

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

διαδικασίας βάσει της οποίας γίνεται σύγκριση ή των όρων, των απαιτήσεων και κριτηρίων αυτής, σε σχέση με την εξεταζόμενη διαγωνιστική διαδικασία, ούτε το συμβατικό αντικείμενο της παρεχόμενης υπηρεσίας, ούτε όμως τη συγκεκριμένη τιμή μονάδας της έτερης διαγωνιστικής διαδικασίας, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατος και ανεπίδεκτος εκτιμήσεως ο έλεγχος των αναφερομένων και επομένως τούτο καθιστά μη δόκιμη, προεχόντως δε μη επιτρεπτή τη σύγκριση μεταξύ των διαγωνιστικών διαδικασιών, το δε συμπέρασμα ότι δηλαδή η προσφορά της επίμαχης διαγωνιστικής διαδικασίας δεν συμφέρει οικονομικά τον αναθέτοντα φορέα πάσχει νόμιμης, επαρκούς αιτιολογίας και ερείσματος. Προβάλλει δε τα ανωτέρω η ώδε προσφεύγουσα βασίμως, παρά το ότι δεν είχε γνώση του σχετικού πρακτικού της επιτροπής κατά τον χρόνο άσκησης της προσφυγής της, ως προκύπτει από την επισκόπηση των στοιχείων της προκείμενης υπόθεσης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, ύστερα από την απόρριψη του σχετικού αιτήματος της. Εξάλλου, στη συμπληρωματική του αιτιολογία ο αναθέτων φορέας υποστηρίζει ότι στο ενδιάμεσο διάστημα από την υποβολή των προσφορών μέχρι και σήμερα έχουν επέλθει τρεις νομοθετικές αυξήσεις του κατώτερου μισθού των εργαζομένων, διατυπώνοντας ότι η πρώτη αύξηση εδόθη νομοθετικά από 01.01.2022 σε ποσοστό 2%, η δεύτερη από 01.05.2022 και σε ποσοστό 7,54% και η τρίτη από 01.04.2023 και σε ποσοστό 9,4%, ήτοι επήλθε συνολική αύξηση 18,94%, όπερ, άλλωστε, διατυπώνεται και στο σχετικό πρακτικό της επιτροπής. Βάσει των ανωτέρω νομοθετικών μεταβολών ισχυρίζεται ο αναθέτων φορέας, στο έγγραφο των απόψεων του, ότι οι τιμές των υποβληθεισών προσφορών για την επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία από 1.191,00€ που ήταν για την ώδε παρεμβαίνουσα και 1.249,00€ για την ώδε προσφεύγουσα διαμορφώνονται σε 1.416,58€ και 1.485,56€ αντιστοίχως για τις ως άνω εταιρείες. Επιπροσθέτως και ενδεικτικώς, όπως και στο πρακτικό της επιτροπής αντιστοίχως αναφέρεται, παραθέτει ο αναθέτων φορέας (και συγκρίνει με) παρόμοιο μεταγενέστερο έργο, ήτοι τον «...» ανοικτό διαγωνισμό ανάδειξης αναδόχου παροχής υπηρεσιών «...», διάρκειας έξι (6) μηνών, για τον οποίο, ισχυρίζεται ότι οι υποβληθείσες τιμές είναι χαμηλότερες των προσφερθεισών στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία. Εντούτοις, τα κατά τα ως άνω διατυπωθέντα και

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

διαλαμβανόμενα στη προσβαλλομένη, στο πρακτικό της επιτροπής αλλά και στη συμπληρωματική αιτιολογία του αναθέτοντος φορέα προβάλλονται αορίστως και αναποδείκτως, σε κάθε περίπτωση δεν προκύπτει ειδική και επαρκή αιτιολογία, όπως από το οικείο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο επιτάσσεται. Και τούτο διότι ο αναθέτων φορέας όφειλε να παραθέσει ειδικώς, πλήρως και επαρκώς τους λόγους για τους οποίους, λόγω της επέλευσης της αύξησης των κατώτατων μισθών, ως ισχυρίζεται, μεταξύ άλλων, επιλέγει το έσχατο μέσο (*ultimum refugium*) της ματαίωσης του διαγωνισμού, ο οποίος μάλιστα, κατά τα προλεχθέντα, βρίσκεται σε τελικό στάδιο. Εξάλλου, ως γνωστόν, η αιτιολογία για να είναι νόμιμη πρέπει, κατά το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, να είναι σαφής και πλήρης, ήτοι να περιέχει όλα τα ουσιώδη συγκεκριμένα περιστατικά κατά τρόπο που δεν αφήνει κενά ή αμφιβολίες για την ορθότητα της κρίσης του διοικητικού οργάνου, επιπλέον δε πρέπει να είναι ειδική, δηλαδή να μην είναι γενική και αόριστη αλλά και σχετική με όλα τα στοιχεία της προσβαλλόμενης πράξης, με την έννοια ότι όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. ενδεικτικά ΣΤΕ 897/2005). Σημειωτέον δε ότι στοιχεία της αιτιολογίας είναι το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Περαιτέρω, στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της (ορισμένος χαρακτήρας της αιτιολογίας) και δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεοτύπων εκφράσεων που προέρχονται από το νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣΤΕ 2584/2001). Εν προκειμένω και δεδομένου ότι δεν έχει ολοκληρωθεί άλλος ανοικτός διαγωνισμός με αυτό το αντικείμενο, αβασίμως και αλυσιτελώς προβαίνει ο αναθέτων φορέας σε σύγκριση της προσφερθείσας τιμής της ώδε προσφεύγουσας εταιρείας στην εν λόγω διαγωνιστική διαδικασία (και δη στο σύνολο των τριάντα δύο ως άνω διαγωνιστικών διαδικασιών) με έτερη προσφερθείσα τιμή, ήτοι της ώδε

παρεμβαίνουσας, η οποία μάλιστα υποβλήθηκε στο πλαίσιο απευθείας ανάθεσης και τούτο διότι πρόκειται για διαφορετικές διαδικασίες και επομένως οι προσφορές υποβάλλονται με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Άλλοις λόγοις και ως συναφώς έχει κριθεί, η διαδικασία με διαπραγμάτευση συνιστά αυτοτελή και διακριτική διαδικασία σε σχέση με κάθε άλλη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας συμβάσεως και, ειδικότερα, σε σχέση με την ανοικτή διαδικασία, δεν είναι επομένως δυνατή η σύγκριση τιμής που πρότεινε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο ανοικτής διαδικασίας με την τιμή που πρότεινε ο ανάδοχος στο πλαίσιο διαδικασίας με διαπραγμάτευση, καθόσον πρόκειται για δύο διακριτικές διαδικασίες (Βλ. Τ-126/13, της 29.10.2015, *Direct Way et.al.* κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ιδίως σκ. 67 και 69), πολλώ δε μάλλον όταν πρόκειται για την περίπτωση της απευθείας ανάθεσης. Συνεπεία των ανωτέρω, οι προβαλλόμενοι διά του τρίτου λόγου της προσφυγής ισχυρισμοί πρέπει να γίνουν δεκτοί, καθόσον ειδικότερα οι διατάξεις της παρ. 2 εδ. β' και δ' του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 ορίζουν την απαίτηση έκδοσης ειδικώς αιτιολογημένης απόφασης από τον αναθέτοντα φορέα για τις ως άνω περιπτώσεις (δυσνητικής) ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας, όπερ εν προκειμένω δεν συντρέχει.

12. Επειδή, ωστόσο, αβασίμως προβάλλει η προσφεύγουσα διά του τέταρτου λόγου της προσφυγής της ότι υφίσταται παράβαση ουσιώδους τύπου όπως προβλέπεται στο άρθρο 3.5. της υπόψη διακήρυξης και τις διατάξεις του άρθρου 317 του ν. 4412/2016 και τούτο διότι, εν προκειμένω, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, έχει προηγηθεί της έκδοσης της προσβαλλομένης απόφασης η γνώμη της επιτροπής του διαγωνισμού.

13. Επειδή, εξάλλου, κατόπιν των ως άνω γενόμενων δεκτών, βασίμως διατείνεται η προσφεύγουσα, διά του πέμπτου λόγου της προσφυγής της, ότι είναι εσφαλμένη και παράνομη η προσβαλλόμενη απόφαση περί ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας λόγω παράβασης των γενικών αρχών που διέπουν τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων. Προσέτι, από το οικείο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο και τα διαλαμβανόμενα ιδίως στις σκέψεις 6 και 8 της παρούσας, συνάγεται ότι η ματαίωση μίας διαγωνιστικής

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

διαδικασίας αποτελεί εξαιρετική διαδικασία, επιτρεπτή περιοριστικά και για συγκεκριμένους λόγους στην σχετική νομοθεσία, που αποσκοπούν στο να αποτρέψουν καταχρηστικές, από αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς, ματαιώσεις διαγωνιστικών διαδικασιών. Σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ανάλωσαν χρόνο και πόρους για τη σύνταξη της προσφοράς και την άσκηση μέσω δικαστικής προστασίας, που δεν δύναται να θεωρούνται αμελητέοι, ειδικά σε περιπτώσεις με σύνθετο και πολύπλοκο αντικείμενο. Ως, άλλωστε, έχει ήδη λεχθεί, η απαιτούμενη ειδική αιτιολογία της απόφασης περί ματαίωσης είναι αναγκαία προκειμένου να είναι δυνατός ο προδικαστικός έλεγχος από την ΕΑΔΗΣΥ και ο δικαστικός έλεγχος ενώπιον του αρμόδιου Δικαστηρίου. Στην υπό κρίση περίπτωση δε, η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει της νόμιμης και απαιτούμενης αιτιολογίας, διότι από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης δεν προκύπτουν τα κατά τα ως άνω απαιτούμενα στοιχεία αυτής. Περαιτέρω, δηλώνει η ώδε προσφεύγουσα στην ασκηθείσα προσφυγή της τη πρόθεση παράτασης ισχύος της υποβληθείσας στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία προσφοράς της καθώς και για το σύνολο των ως άνω 32 διαγωνιστικών διαδικασιών και ότι επιθυμεί τη συνέχιση της, καθώς αποβλέπει στην ανάθεση της σχετικής σύμβασης, διά της άσκησης ωστόσο της εξεταζόμενης προσφυγής της στοιχειοθετείται το έννομο συμφέρον της κατά της προσβαλλομένης απόφασης ματαίωσης του διαγωνισμού, η οποία ερείδεται (και) στη λήξη ισχύος των προσφορών. Αντιστοίχως και η παρεμβαίνουσα εταιρεία, κατά τα αναφερθέντα στη σκέψη 2 της παρούσας, παραδεκτώς ασκεί την παρέμβαση της, δεδομένου ότι και η ισχύς της δικής της προσφοράς έχει λήξει, όπως συναφώς έχει κριθεί (Βλ. ΣτΕ 4216/2011, 1265/2009) ο οικονομικός φορέας έχει έννομο συμφέρον να επιδιώξει τη ματαίωση διαγωνισμού λόγω λήξεως της ισχύος των προσφορών, εφόσον και ο ίδιος δεν έχει παρατείνει την ισχύ της προσφοράς του, εν προκειμένω δε η ώδε παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι δεν επιθυμεί την παράταση ισχύος της προσφοράς της και επιδιώκει τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης.

14. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή, αντιστοίχως δε η παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί και επομένως η προσβαλλομένη πρέπει να ακυρωθεί. Τέλος, το παράβολο που κατέθεσε η

Αριθμός απόφασης: 108 /2024

προσφεύγουσα πρέπει να της επιστραφεί, κατ' άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται τη προσφυγή.

Απορρίπτει τη παρέμβαση.

Ακυρώνει την με αριθμ. πρωτ. 1.3.1.2./3290/07.11.2023 απόφαση του αναθέτοντος φορέα, κατά τα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου στη προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 29 Δεκεμβρίου 2023 και εκδόθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2024 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ
α/α ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ